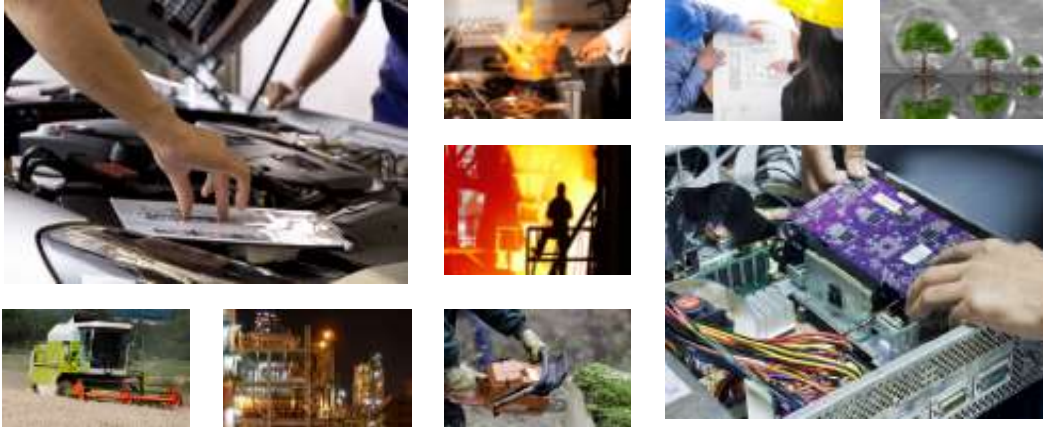

RADA ZAMESTNÁVATEĽOV PRE SYSTÉM DUÁLNEHO VZDELÁVANIA

SYSTÉM DUÁLNEHO VZDELÁVANIA

Informácia pre výchovných poradcov a rodičov žiakov základných škôl.

Čo je systém duálneho vzdelávania?

Kto je zapojený do duálneho vzdelávania?

V čom sa odlišuje systém duálneho vzdelávania od systému školského vzdelávania?

Ako sa môže žiak zapojiť do duálneho vzdelávania?

Čo získa žiak v duálnom vzdelávaní?

Čo sa skrýva za základnými pojmami systému duálneho vzdelávania?

Chcete konkrétnejšie informácie o duálnom vzdelávaní?

Kde nájdete informácie o ponuke duálneho vzdelávania?

Odborné vzdelávanie a príprava žiaka v strednej odbornej škole

Odborným vzdelávaním a prípravou je výchovno-vzdelávací proces, v ktorom žiak získava vedomosti, zručnosti a schopnosti potrebné na výkon povolania a člení sa na teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie.

System duálneho vzdelávania je súčasťou procesu odborného vzdelávania a prípravy.

Odborné vzdelávanie a príprava na povolania sa môžu v strednej odbornej škole uskutočňovať:

- ✓ Systémom školského vzdelávania
- ✓ Systémom duálneho vzdelávania

Schéma odborného vzdelávania a prípravy v strednej odbornej škole:

Kto rozhoduje, či sa bude odborné vzdelávanie a príprava žiaka na povolanie uskutočňovať systémom školského vzdelávania alebo systémom duálneho vzdelávania?

KROK 1

Prvým článkom v procese rozhodovania, či sa bude odborné vzdelávanie a príprava žiakov uskutočňovať systémom školského vzdelávania alebo systémom duálneho vzdelávania, je **zamestnávateľ**, ktorý sa rozhoduje vstúpiť do systému duálneho vzdelávania.

Zamestnávateľ pri vstupe do systému duálneho vzdelávania rozhodne, pre ktoré povolania bude duálnym vzdelávaním pripravovať žiakov a na základe tohto rozhodnutia požiada stavovskú alebo profesijnú organizáciu o overenie spôsobilosti pre poskytovanie praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.

Výsledkom procesu overovania spôsobilosti zamestnávateľa pre duálne vzdelávanie je Osvedčenie o spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie na pracovisku praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

KROK 2

Druhým článkom v procese rozhodovania, či sa bude odborné vzdelávanie a príprava žiaka uskutočňovať systémom školského vzdelávania alebo systémom duálneho vzdelávania, je **stredná odborná škola**.

Zamestnávateľ, ktorý získal osvedčenie pre poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, si vyberá strednú odbornú školu, ktorá bude pre žiakov s učebnou zmluvou zabezpečovať teoretické vyučovanie.

Zamestnávateľ a vybraná stredná odborná škola prerokujú spoluprácu pri odbornom vzdelávaní a príprave žiaka systémom duálneho vzdelávania a ak sa dohodnú, uzatvoria zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Zamestnávateľ a zmluvná stredná odborná škola zverejnia ponuku učebných miest pre duálne vzdelávanie.

KROK 3

Tretím článkom v procese rozhodovania, či sa bude odborné vzdelávanie a príprava žiaka uskutočňovať systémom školského vzdelávania alebo systémom duálneho vzdelávania, je **žiak**.

Ak žiak rozhodujúci sa o svojej ceste prípravy na výkon povolania akceptuje ponuku učebného miesta od zamestnávateľa pre dané povolanie a odbor štúdia, prihlási sa u zamestnávateľa ako uchádzač o učebné miesto a učebnú zmluvu.

Ak žiak úspešne absolvuje výberové konanie u zamestnávateľa, prevezme si od zamestnávateľa potvrdenie zamestnávateľa o zabezpečení duálneho vzdelávania u zamestnávateľa.

Žiak potvrdenie priloží k prihláške na strednú školu a absolvuje prijímacie konania na strednú odbornú školu.

Po prijatí a zapísaní žiaka na štúdium na strednej odbornej škole uzatvorí zamestnávateľ so žiakom učebnú zmluvu.

Vyššie popísané kroky rozhodovania zamestnávateľa, strednej odbornej školy ako aj žiaka samotného, ktorých výsledkom sú:

- ✓ učebná zmluva medzi zamestnávateľom a žiakom
- ✓ a zmluva o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a školou

sú rozhodnutím o tom, že sa odborné vzdelávanie a príprava žiaka bude uskutočňovať systémom duálneho vzdelávania.

Čo je systém duálneho vzdelávania?

Systém duálneho vzdelávania je systém odborného vzdelávania a prípravy žiaka založený na:

- a) zmluvnom vzťahu medzi zamestnávateľom a žiakom (učebná zmluva),
- b) zmluvnom vzťahu medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou (zmluva o duálnom vzdelávaní),
- c) výkone praktického vyučovania žiaka priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania,
- d) zodpovednosti zamestnávateľa za praktické vyučovania a financovanie praktického vyučovania zamestnávateľom.

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

V systéme duálneho vzdelávania zamestnávateľ výlučne zodpovedá za organizáciu, obsah a kvalitu praktického vyučovania žiaka a na ten účel uhrádza všetky náklady spojené s financovaním praktického vyučovania.

Stredná odborná škola v duálnom vzdelávaní zodpovedá za organizáciu, obsah a kvalitu teoretického vyučovania a financuje teoretické vyučovanie a koordinuje spoluprácu školy a zamestnávateľa v oblasti odborného vzdelávania a prípravy.

Činnosti spojené s odborným vzdelávaním žiaka ako sú prijímacie konanie, rozhodovanie v rámci odborného vzdelávania týkajúce sa žiaka, klasifikácia a hodnotenie žiaka, vydávanie vysvedčení, ukončovanie štúdia a pod. organizuje a vykonáva škola v spolupráci so zamestnávateľom.

Školy zapojené do duálneho vzdelávania prispôbujú školské vzdelávacie programy požiadavkám zamestnávateľov na základe zmluvy o duálnom vzdelávaní uzatvorenej medzi zamestnávateľom a školou a v súlade so vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami pre systém duálneho vzdelávania.

Príprava žiaka v systéme duálneho vzdelávania v reálnych podmienkach zamestnávateľa tak výrazne skracuje dobu dosiahnutia produktivity práce absolventa školy na úrovni produktivity práce zamestnancov s niekoľkoročnou praxou.

Duálne vzdelávanie ako kombinácia teoretického vzdelávania na pôde školy a praktického vyučovania u zamestnávateľa sa v celej Európe považuje za najlepšie riešenie nezamestnanosti mladých ľudí a je kľúčovým faktorom úspešnej hospodárskej politiky vyspelých štátov. Vzorom pre väčšinu štátov, a to nielen v Európe, je nemecký systém duálneho vzdelávania.

Kto je zapojený do duálneho vzdelávania?

Do duálneho vzdelávania sú zapojené 3 subjekty duálneho vzdelávania:

- Zamestnávateľ.
- Stredná odborná škola.
- Žiak.

Zamestnávateľ je poskytovateľom praktického vyučovania v priestoroch pracoviska praktického vyučovania.

Stredná odborná škola je poskytovateľom teoretického vyučovania.

Žiak sa odborným vzdelávaním pripravuje na výkon povolania, ktoré si vybral pri vstupe do duálneho vzdelávania na základe ponuky učebných miest, ktorú zverejnil zamestnávateľ.

Ponuka učebných miest, zverejnená zamestnávateľom, obsahuje odbor štúdia a povolanie, na ktoré sa žiak duálnym vzdelávaním pripravuje, strednú odbornú školu, v ktorej žiak absolvuje teoretické vyučovanie, spôsob hmotného a finančného zabezpečenia žiaka počas duálneho vzdelávania a spôsob výberu žiakov pre duálne vzdelávanie u zamestnávateľa.

V čom sa odlišuje systém duálneho vzdelávania od systému školského vzdelávania?

Systém duálneho vzdelávania sa odlišuje od systému školského vzdelávania najmä v procesoch rozhodovania:

- ✓ o odboroch štúdia, v ktorých sa bude uskutočňovať odborné vzdelávanie a príprava,
- ✓ o počte miest na prijatie do 1. ročníka strednej školy pre jednotlivé odbory štúdia,
- ✓ o obsahu odborného vzdelávania a prípravy,
- ✓ o výbere žiaka a prijatí žiaka na štúdium na strednej odbornej škole,
- ✓ o umiestnení žiaka na praktické vyučovanie,
- ✓ o mieste konania praktickej časti ukončovania štúdia,
- ✓ o uplatnení žiaka na trhu práce po absolvovaní štúdia.

Rozhodovanie v odbornom vzdelávaní v systéme školského vzdelávania:

V systéme školského vzdelávania je **primárnym subjektom rozhodovania stredná odborná škola**. Rozhodovanie školy ovplyvňujú najmä záujem školy mať naplnený stav žiakov a získať dostatočný objem normatívnych financií na žiakov, aby sa mohol optimálne vykonávať vyučovací proces odborného vzdelávania a prípravy žiakov v odboroch štúdia, ktoré navrhuje škola a schvaľuje samosprávny kraj vo forme všeobecne záväzného nariadenia, ktorým sa určuje počet tried 1. ročníka pre stredné odborné školy.

Rozhodovanie v odbornom vzdelávaní v systéme duálneho vzdelávania:

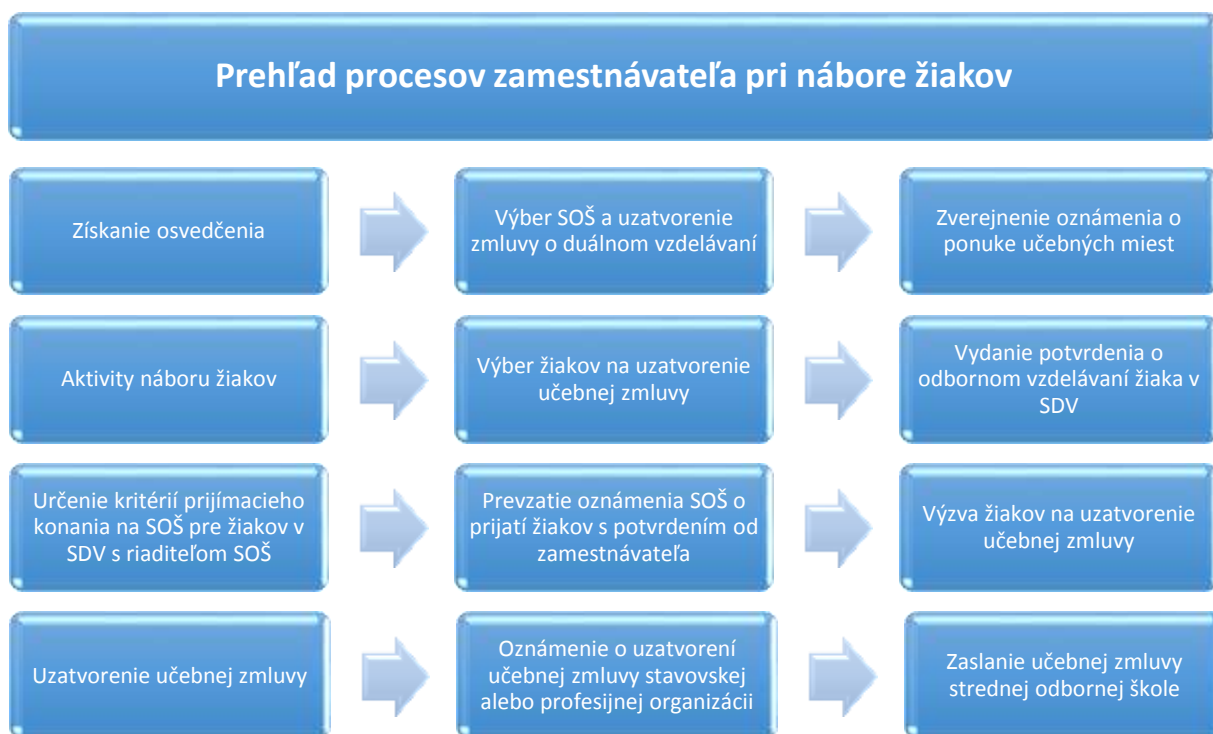

V systéme duálneho vzdelávania je **primárnym subjektom rozhodovania zamestnávateľ**. Rozhodovanie zamestnávateľa ovplyvňujú najmä potreba zamestnávateľa pripraviť si kvalifikovanú

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

pracovnú silu, získanie kvalifikácie a praxe priamo u zamestnávateľa a osvojenie si pracovných návykov priamo vo výrobnom procese u zamestnávateľa. Rozhodnutie zamestnávateľa tak zabezpečuje odborné vzdelávanie a prípravu zodpovedajúcu potrebám trhu práce a následné uplatnenie absolventa školy najčastejšie u zamestnávateľa, ktorý poskytoval žiakovi praktické vyučovanie.

Schéma procesov zamestnávateľa pri náboře žiakov v systéme duálneho vzdelávania

Ako sa môže žiak zapojiť do duálneho vzdelávania?

Proces zapojenia žiaka do duálneho vzdelávania má niekoľko krokov:

- 👉 Orientácia vo svete povolání a výber povolania, na ktoré sa chce žiak v rámci stredoškolského štúdia pripravovať.
- 👉 Orientácia v ponuke učebných miest od zamestnávateľov a výber zamestnávateľa, u ktorého sa chce žiak pripravovať duálnym vzdelávaním.
- 👉 Prihlásenie sa žiaka u zamestnávateľa na výberové konanie pre uzatvorenie učebnej zmluvy.
- 👉 Absolvovanie výberového konania u zamestnávateľa a prevzatie potvrdenia o zabezpečení duálneho vzdelávania u zamestnávateľa.
- 👉 Podanie prihlášky na strednú školu, ktorú určil zamestnávateľ, a na odbor štúdia určený zamestnávateľom.
- 👉 Absolvovanie prijímacieho konania a zápisu na štúdium na strednej odbornej škole.
- 👉 Uzatvorenie učebnej zmluvy so zamestnávateľom.
- 👉 Nástup do 1. ročníka štúdia – teoretické vyučovanie v strednej odbornej škole a praktické vyučovanie u zamestnávateľa.

Žiak môže vstúpiť do systému duálneho vzdelávania iba prostredníctvom zamestnávateľa.

Žiak – rozpis jeho úloh v systéme duálneho vzdelávania

Žiak musí s prípravou na povolanie začať už na základnej škole. Je potrebné, aby sa žiak začal orientovať vo svete povolání už na druhom stupni základnej školy. Dôležitá je jeho spolupráca s výchovným alebo kariérnym poradcom na základnej škole, ktorá má mať skôr charakter profesijného sprevádzania žiaka. Významným faktorom úspechu správnej orientácie žiaka v oblasti stredoškolského odborného vzdelávania je spolupráca základnej školy so zamestnávateľmi formou cielenej propagácie perspektívnych povolání a spolupráca so strednými odbornými školami. Pri smerovaní a orientácii žiakov zo základnej na strednú školu je potrebné vo väčšej miere prispôbiť ambície rodičov schopnostiam a záujmom detí. Je potrebné, aby sa záujem žiakov smeroval na tie školy, ktoré žiaci zvládnu a ktoré žiakom zabezpečia uplatnenie v budúcom zamestnaní. Smerovanie žiaka s priemernými a podpriemernými vzdelávacími výsledkami na štúdium na gymnáziu sa môže stretnúť v budúcnosti s problémom uplatnenia sa na trhu práce, čo vedie k strate záujmu o celoživotné vzdelávanie, čím sa situácia žiaka s uplatnením sa na trhu práce stáva často neriešiteľnou.

Pre úspech v práci, ale aj v živote, býva často dôležitá aj schopnosť žiaka dobre spolupracovať a komunikovať s inými ľuďmi. Úlohou školy je naučiť vedomosti a zručnosti v odbore štúdia – profesijné kompetencie a súčasne zabezpečiť aj schopnosti a postoje žiaka, jeho pripravenosť pre kvalitu života – kľúčové kompetencie absolventa. Preto sa tieto kľúčové kompetencie dostávajú do centra dôležitosti v príprave žiaka pre trh práce.

Ako začať cestu žiaka za uplatnením sa na trhu práce prostredníctvom duálneho vzdelávania?

V prvom kroku už na základných školách treba zabezpečiť dostatočnú informovanosť samotných žiakov a ich rodičov o systéme duálneho vzdelávania.

Pomôckou nielen pre školu ale aj pre zamestnávateľa môže byť nasledovný text, ktorý je určený žiakom základných škôl, ktorí uvažujú o svojom budúcom uplatnení sa na trhu práce:

Premýšľaj nad svojim ďalším vzdelaním?

Rád by si patril medzi tých, pre ktorých vypisujú zamestnávatelia benefity a sľubujú perspektívu dobrého zárobku na mnoho rokov dopredu?

Ak neveríš, že také pracovné pozície dnes u nás existujú, tak vedz, že je ich omnoho viac, ako sa na prvý pohľad zdá. Možno majú len menej atraktívne pomenovanie a na verejnosti sa o nich málo hovorí.

Sú to miesta, kde je potrebná jasná špecializácia s konkrétnym prepojením na prax. A práve takúto kombináciu ponúka duálne vzdelávanie.

Čo je duálne vzdelávanie?

Duálne vzdelávanie je moderný spôsob prípravy na povolanie, v ktorom sa žiak učí ako premeniť teoretické vedomosti na praktické priamo na pôde zamestnávateľa. Celá praktická príprava je na rozdiel od klasického školského spôsobu výučby v reálnych podmienkach na pracovisku

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

zamestnávateľa, čo je vždy záruka širšieho rozvoja zručností jednotlivca v súlade s požiadavkami trhu. Teoretické vzdelávanie zostáva súčasťou výučby na škole. V duálnom systéme vzdelávania si mladý človek overuje teoretické poznatky nie na cvičných úlohách, ale priamo pri praktickej činnosti na úlohách súvisiacich s produkciou u zamestnávateľa.

Každý žiak pred vstupom na SOŠ uzavrie učebnú zmluvu so zamestnávateľom, u ktorého bude získavať odborné zručnosti.

Súčasťou učebnej zmluvy sú aj podmienky vyplácania podnikového štipendia a ostatného finančného a hmotného zabezpečenia žiaka počas štúdia.

Ak chceš v reálnych podmienkach zažiť čo znamená flexibilne reagovať na meniace sa technologické či hospodárske podmienky, či ľahšie pochopiť čo znamená podnikateľské myslenie v praxi, tak príprava na povolanie v duálnom vzdelávaní je to správne riešenie!

Pamätaj, že žiaden zamestnávateľ by neinvestoval svoje finančné prostriedky a energiu svojich najlepších špecialistov do prípravy na odbory, o ktoré nie je veľký záujem na trhu práce. Je jeho bytostným záujmom, aby každý dobrý absolvent danej špecializácie zostal u neho pracovať.

Rovnako znamená, že ak škola ponúka duálne vzdelávanie, tak firmy ktoré s ňou spolupracujú, považujú jej úroveň za nadštandardnú (či už ide o technické vybavenie, vysoký vzdelávací štandard, aktívny záujem o technologické novinky pretavený do aktuálne inovovaných školských vzdelávacích programov a pod.).

Neváhaj a staň sa aj ty absolventom strednej odbornej školy s vysokým kreditom a spoločenským uznaním!

Ako sa stať žiakom v systéme duálneho vzdelávania a prípravy na povolanie?

- ☞ *Ak sa ti páči práca s konkrétnou činnosťou, začni sa už počas základnej školy zaujímať o technické predmety (ako je matematika, fyzika, informatika či chémia) a ak je možnosť, zapoj sa aktívne do krúžkov kde máš šancu získať technické zručnosti.*
- ☞ *Vyber si povolanie a odbor, ktorý chceš študovať.*
- ☞ *Zisti si, ktorí zamestnávatelia vykonávajú činnosť v odbore, v ktorom by si chcel pracovať, a ponúkajú možnosť uzavrieť učebnú zmluvu v rámci duálneho vzdelávania.*
- ☞ *Neváhaj a kontaktuj zamestnávateľa a informuj sa o termíne a podmienkach výberového konania.*
- ☞ *Po úspešnom absolvovaní výberového konania dostaneš od zamestnávateľa potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania, ktoré priložíš k prihláške na štúdium na príslušnú SOŠ, s ktorou má zamestnávateľ uzavretú zmluvu o duálnom vzdelávaní.*
- ☞ *Ak nemáš prehľad o činnosti zamestnávateľov, oslov stredné odborné školy v tvojom okolí, ktoré sú zapojené do duálneho vzdelávania.*
- ☞ *Informuj sa u riaditeľa strednej odbornej školy, ktorý zamestnávateľ ponúka výučbu tvojho zvoleného odboru v rámci duálneho vzdelávania.*
- ☞ *Ak úspešne zvládneš prijímacie konanie na vybranú strednú odbornú školu, škola pri prijímaní nových žiakov zohľadňuje zmluvu o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom a prijme ťa na štúdium ako žiaka s učebnou zmluvou.*
- ☞ *Pred začatím štúdia zamestnávateľ uzavrie s tebou učebnú zmluvu, ktorá ti zaručuje kvalitné odborné praktické vzdelávanie u zamestnávateľa.*
- ☞ *Súčasťou učebnej zmluvy je aj záruka finančného a hmotného zabezpečenia, ktoré budeš dostávať počas celého štúdia.*
- ☞ *Teoretické vyučovanie absolvuješ na strednej odbornej škole a praktické vyučovanie v plnom rozsahu u zamestnávateľa, s ktorým máš šancu dohodnúť si aj ďalšie benefity.*

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

- ☞ Na začiatku školského roka budeš slávnostne uvedený do kolektívu tvojich potenciálnych spolupracovníkov. Slávnosť sa uskutoční na pôde zamestnávateľa za prítomnosti vedenia firmy a školy a tiež tvojich rodičov a blízkych.
- ☞ Po ukončení školy získaš doklady o ukončení štúdia podľa dosiahnutého stupňa vzdelania (výučný list, maturitné vysvedčenie, absolventský diplom).

Čo získa žiak v duálnom vzdelávaní?

Aké benefity získa žiak z duálneho vzdelávania?

Duálne vzdelávanie ponúka žiakom mnoho významných benefitov pre ich budúcnosť:

- 👉 *Príprava na povolanie v reálnych podmienkach u zamestnávateľa.*
- 👉 *Získavanie pracovných návykov priamo počas štúdia.*
- 👉 *Odborné vzdelávanie s použitím najnovších technológií, zariadení a materiálov.*
- 👉 *Zlepšenie finančného statusu rodiny prostredníctvom motivačného štipendia, podnikového štipendia, odmeny za produktívnu prácu a iného hmotného zabezpečenia žiaka zo strany zamestnávateľa.*
- 👉 *Začlenenie žiaka do pracovného kolektívu budúceho zamestnávateľa.*
- 👉 *Skrátenie adaptačnej fázy pri nástupe do pracovného pomeru a rýchlejšie dosiahnutie pracovného výkonu s lepším mzdovým ohodnotením.*
- 👉 *Vyššia konkurenčná výhoda pre uplatnenie sa na trhu práce.*
- 👉 *Pravidelné mesačné finančné príspevky vo forme podnikového štipendia (napríklad v 1. ročníku od 40 €/mes., v 2. ročníku od 60 €/mes. a pod.) a pomoc pri hmotnom zabezpečení žiaka (napr. cestovné náhrady, stravovanie, príspevok na ubytovanie a pod.) sú významným benefitom, ktoré môže získať každý žiak ak sa rozhodne získavať praktickú odbornosť u konkrétneho zamestnávateľa.*
- 👉 *Okrem pravidelného podnikového štipendia môže dostávať žiak od zamestnávateľa za svoju produktívnu prácu adekvátnu odmenu a ďalšie benefity, často obdobné ako kmeňoví zamestnanci.*
- 👉 *Tento systém ponúka reálnu možnosť uzatvorenia budúcej pracovnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy popri učebnej zmluve s výhodnými pracovno-právnymi podmienkami.*

Ďalšie benefity z duálneho vzdelávania overené mnohoročnými skúsenosťami v zahraničí:

- 👉 *Pravidelný finančný príspevok výrazne napomáha zvýšiť životnú úroveň rodiny a umožňuje rozvoj aktivít všetkých jej členov.*
- 👉 *Príprava na povolanie v reálnych podmienkach zamestnávateľa prináša rýchlejšie dosiahnutie pracovného výkonu s lepším mzdovým ohodnotením.*
- 👉 *Získanie pracovných návykov priamo počas štúdia je zárukou neskoršieho bezproblémového začlenenia sa do pracovného kolektívu u budúceho zamestnávateľa.*
- 👉 *Po získaní odbornosti získaš vysokú úroveň pripravenosti nielen pre prácu u daného konkrétneho zamestnávateľa, ale aj pre prácu v rámci globálneho hospodárskeho priestoru.*
- 👉 *Odborné vzdelávanie s použitím najnovších technológií, zariadení a materiálov je základom rozvoja aj osobnostných vlastností, ktoré vedú k samostatnému riešeniu problémov.*
- 👉 *Väčšia šanca na účasť v nadregionálnych tvorivých súťažiach a prezentáciách v odbore otvára významné možnosti na budúcu spoluprácu v rámci danej špecializácie.*

Čo sa skrýva za základnými pojmami systému duálneho vzdelávania?

Praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania je uskutočňované u zamestnávateľa, ktorý uzatvoril so žiakom učebnú zmluvu. O výbere žiaka pre zamestnávateľa rozhoduje zamestnávateľ. Spôsobilosť zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania určuje stavovská alebo profesijná organizácia overením spôsobilosti zamestnávateľa pre poskytovanie praktického vyučovania. Obsah vzdelávania na praktickom vyučovaní určuje zamestnávateľ v spolupráci so školou podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov. Finančné a hmotné zabezpečenie žiaka určuje zamestnávateľ a je dohodnuté v učebnej zmluve.

Učebná zmluva je zmluva uzatvorená medzi nepnoletým žiakom a zákonným zástupcom žiaka alebo plnoletým žiakom a zamestnávateľom v systéme duálneho vzdelávania. Uzatvorením učebnej zmluvy vzniká medzi zamestnávateľom a žiakom zmluvný vzťah označovaný v minulosti ako učebný pomer. Učebná zmluva upravuje práva a povinnosti zamestnávateľa a žiaka v procese odborného vzdelávania a prípravy v rozsahu praktického vyučovania u zamestnávateľa. Učebnou zmluvou nevzniká medzi zamestnávateľom a žiakom pracovno-právny vzťah.

Zmluva o budúcej pracovnej zmluve je zmluva, ktorou vzniká medzi zamestnávateľom a žiakom zmluvný vzťah v súlade so zákonníkom práce. Zmluvu môže zamestnávateľ uzatvoriť so žiakom najskôr v deň, keď dovŕši 15 rokov veku. Jej súčasťou môže byť aj záväzok žiaka, že zotrvá u zamestnávateľa v pracovnom pomere dohodnutú dobu. Náležitosti tejto zmluvy upravuje § 53 zákonníka práce.

Finančné zabezpečenie žiaka je proces, v ktorom zamestnávateľ poskytuje žiakovi podnikové štipendium a odmenu za produktívnu prácu v súlade s platnou legislatívou a pravidlami finančného zabezpečenia žiaka, ak ich zamestnávateľ vydá.

Podnikové štipendium je poskytované mesačne žiakovi v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima určeného pre zaopatrené nepnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa. Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní. Vypláca ho zamestnávateľ v súlade s pravidlami finančného zabezpečenia žiaka, ak ich zamestnávateľ vydá.

Odmena za produktívnu prácu je vyplácaná mesačne žiakovi, ktorý v rámci praktického vyučovania vykonáva produktívnu prácu. Táto odmena sa uhrádza z prostriedkov zamestnávateľa, pre ktorého žiak túto prácu vykonáva. Odmena za produktívnu prácu sa poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške 50 % až 100 % zo sumy hodinovej minimálnej mzdy. Pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka. Podmienky pre poskytovanie odmeny za produktívnu prácu určuje zamestnávateľ.

Hmotné zabezpečenie žiaka je proces, v ktorom zamestnávateľ poskytuje žiakovi stravovanie, príspevok na ubytovanie, cestovné náhrady, osobné ochranné pracovné prostriedky a posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickej spôsobilosti žiaka. Podmienky pre poskytovanie hmotného zabezpečenia žiaka určuje legislatíva a zamestnávateľ interným predpisom.

Chcete konkrétnejšie informácie o duálnom vzdelávaní?

Postavenie žiaka v duálnom vzdelávaní

Žiak je povinný zúčastňovať sa na praktickom vyučovaní podľa časového harmonogramu praktického vyučovania a pod vedením majstra odbornej výchovy, učiteľa odbornej praxe alebo inštruktora.

Žiak počas praktického vyučovania vykonáva cvičné prácu alebo produktívne prácu, ktoré zodpovedajú povoleniu, na ktoré sa žiak pripravuje.

Žiak, ktorý vykonáva praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, je povinný dodržiavať vnútorný poriadok pracoviska praktického vyučovania alebo prevádzkový poriadok zamestnávateľa doplnený o podmienky a pravidlá výkonu praktického vyučovania u zamestnávateľa.

Ak žiak počas praktického vyučovania spôsobí škodu a túto škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu, stredná odborná škola alebo zamestnávateľ môže od žiaka požadovať náhradu škody. Náhrada škody nesmie u jednotlivého žiaka presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku minimálnej mzdy. Náhradu škody upravuje § 25 ods. 4 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave.

Žiak má počas praktického vyučovania práva a povinnosti zamestnanca v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovené podľa osobitného predpisu. Úraz žiaka, ktorý vznikol v čase praktického vyučovania u zamestnávateľa sa neposudzuje ako školský úraz, ale ako úraz zamestnanca zamestnávateľa, pričom zamestnávateľ dodržiava rovnaké postupy dané platnou legislatívou pre zamestnancov.

Zamestnávateľ sa pri praktickom vyučovaní mladistvého žiaka riadi aj predpismi, ktoré upravujú prácu mladistvých, v tých oblastiach, ktoré nie sú upravené zákonom o odbornom vzdelávaní a príprave.

Žiak v duálnom vzdelávaní je zmluvným partnerom zamestnávateľa podľa učebnej zmluvy, ktorú uzatvoril so zamestnávateľom. Na rozdiel od žiaka v systéme školského vzdelávania, ktorý sa zúčastňuje teoretického vyučovania v škole a praktického vyučovania v škole alebo u zamestnávateľa, má žiak s učebnou zmluvou upravené svoje práva a povinnosti vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave na výkon povolania ako aj vo vzťahu k finančnému a hmotnému zabezpečeniu žiaka počas štúdia v učebnej zmluve.

Žiakovi, ktorý ma uzavretú so zamestnávateľom učebnú zmluvu, vzniká z učebnej zmluvy právo na prípravu na povolanie zodpovedajúcu profilu absolventa odboru štúdia, v ktorom sa pripravuje a právo na finančné a hmotné zabezpečenie podľa podmienok dohodnutých v učebnej zmluve.

Finančné zabezpečenie žiaka

Žiakovi, ktorý na praktickom vyučovaní vykonáva produktívnu prácu, poskytuje zamestnávateľ odmenu za produktívnu prácu. Odmenu za produktívnu prácu zamestnávateľ poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške 50 % až 100 % z hodinovej minimálnej mzdy (v roku 2016 vo výške min. 1,164 €/hod. a max. 2,328 €/hod.); pri určovaní jej výšky zamestnávateľ zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka podľa interných pravidiel pre poskytovanie odmeny za produktívnu prácu, vydaných zamestnávateľom.

Žiakovi, ktorý sa pripravuje na povolanie v študijnom odbore alebo v učebnom odbore zaradenom do zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, sa poskytuje motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu. Motivačné štipendium vypláca škola obdobným postupom ako sociálne štipendium. Škola vypláca žiakovi

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

motivačné štipendium bez podávania žiadosti zo strany žiaka. Žiak je povinný škole poskytnúť údaje potrebné na vyplatenie štipendia na bankový účet žiaka alebo jeho zákonného zástupcu. Maloletý žiak poskytuje uvedené informácie prostredníctvom svojho zákonného zástupcu.

Motivačné štipendium sa žiakovi poskytuje mesačne v období školského vyučovania vo výške:

- a) 65 % sumy životného minima podľa osobitného predpisu⁷⁾ pri priemernom prospechu žiaka do 1,8 vrátane,
- b) 45 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 1,8 do 2,4 vrátane alebo
- c) 25 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 2,4 do 3,0 vrátane.

Priemerný prospech žiaka na účely poskytovania motivačného štipendia sa určí ako priemer známok z jednotlivých vyučovacích predmetov uvedených na vysvedčení žiaka za predchádzajúci polrok školského vyučovania; priemerný prospech žiaka nezahŕňa klasifikáciu z nepovinných vyučovacích predmetov. Priemerný prospech žiaka v prvom polroku prvého ročníka sa určí podľa vysvedčenia za druhý polrok zo školy, ktorú naposledy navštevoval.

Žiakovi, ktorý vykonáva praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania na pracovisku praktického vyučovania, môže zamestnávateľ zo svojich prostriedkov poskytovať podnikové štipendium.

Podnikové štipendium sa poskytuje mesačne v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima (v roku 2016 do výšky 361,68 €).

Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní.

Finančné zabezpečenie žiaka v SDV môže zamestnávateľ upraviť podľa interných pravidiel vydaných zamestnávateľom.

Podrobnejšie je finančné zabezpečenie žiaka ako aj daňové a odvodové povinnosti zamestnávateľa a žiaka, spojené s poskytovaním finančného zabezpečenia, uvedené v manuály pre systém duálneho vzdelávania. Jeho súčasťou sú aj modelové výpočty finančného zabezpečenia žiaka.

Hmotné zabezpečenie žiaka

Ak žiak vykonáva praktické vyučovanie na pracovisku praktického vyučovania, zamestnávateľ zabezpečí na svoje náklady:

- a) osobné ochranné pracovné prostriedky pre žiaka a
- b) posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologickej spôsobilosti žiaka, ak sa na výkon praktického vyučovania jej posúdenie vyžaduje (nie posúdenie zdravotnej spôsobilosti žiaka, ktoré sa uvádza na prihláške na štúdium na strednej škole).

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, uhrádza žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na stravovanie žiaka počas praktického vyučovania vo výške ustanovenej zákonníkom práce.

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, môže uhrádzať žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na:

- a) ubytovanie žiaka v školskom internáte a

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

- b) cestovné náhrady za dopravu z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť.

Podrobnejšie je hmotné zabezpečenie žiaka ako aj daňové a odvodové povinnosti zamestnávateľa a žiaka, spojené s poskytovaním hmotného zabezpečenia, uvedené v manuály pre systém duálneho vzdelávania. Jej súčasťou sú aj modelové výpočty hmotného zabezpečenia žiaka.

Nábor žiakov pre systém duálneho vzdelávania

Nábor žiakov pre duálne vzdelávanie je proces získavania najmä žiakov základných škôl pre uzatváranie učebných zmlúv. Nábor žiakov vykonáva zamestnávateľ zapojený do duálneho vzdelávania v spolupráci so školou, s ktorou má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Formy náboru žiakov môžu byť:

- deň otvorených dverí u zamestnávateľa,
- deň otvorených dverí v strednej odbornej škole,
- exkurzia pre žiakov u zamestnávateľa,
- súťaž pre žiakov organizovaná zamestnávateľom alebo zmluvnou školou,
- ukážky výkonu povolania,
- technické krúžky pre žiakov,
- predstavenie zamestnávateľa v rámci rodičovského združenia,
- mimoškolská činnosť pre žiakov ZŠ organizovaná alebo sponzorovaná zamestnávateľom,
- prijímanie žiakov ZŠ na brigádnicú pracovnú činnosť u zamestnávateľa,
- organizovanie krátkodobých odborných stáží pre žiakov ZŠ u zamestnávateľa,
- atď.

Prijímanie žiaka na štúdium v systéme duálneho vzdelávania

Proces prijímania žiakov na štúdium v strednej odbornej škole v systéme duálneho vzdelávania má dve fázy:

- a) výber uchádzačov o vzdelávacie miesta u zamestnávateľa, s ktorými zamestnávateľ následne uzavrie učebnú zmluvu,
- b) prijímanie žiakov na štúdium v strednej odbornej škole.

Výber uchádzačov o vzdelávacie miesta u zamestnávateľa na uzatvorenie učebnej zmluvy

V systéme duálneho vzdelávania je zamestnávateľ aktívnym článkom pri nábore žiakov do systému duálneho vzdelávania. Zamestnávateľ zverejňuje voľné učebné miesta pre uzatvorenie učebnej zmluvy a súčasne robí výber z uchádzačov o uzatvorenie učebnej zmluvy. Škola je pre zamestnávateľa zmluvným partnerom, ktorý zamestnávateľovi poskytuje spoluprácu v tejto oblasti. Získanie dostatočného počtu žiakov do duálneho vzdelávania je záujmom tak zamestnávateľa ako aj záujmom školy.

Výber správneho uchádzača o učebnú zmluvu nie je vždy ľahký proces pre manažérov ľudských zdrojov. Vhodnými prostriedkami, pomocou ktorých môžu získať vhodných kandidátov, sú najmä propagačno-informačné materiály o duálnom vzdelávaní, informácie na webe zamestnávateľa, webe školy a aktívna spolupráca so školou. Proces výberu môže zahŕňať prihlášku, rozhovor, overenie zručnosti, test a iné prostriedky výberu uchádzačov.

Výberu nových žiakov musí zamestnávateľ venovať osobitnú starostlivosť. Vhodné je absolvovať školenia v tejto oblasti alebo využiť podporu kariérnych poradcov.

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

Výber uchádzačov - podkladom pre vykonanie užšieho výberu z uchádzačov je zvyčajne motivačný list, životopis, referencie a fotografie. Na základe týchto dokumentov, môže byť výber zameraný aj na záujmy, koníčky a motiváciu uchádzača k určitému povolaniu. Výber uchádzača o učebnú zmluvu zo strany zamestnávateľa by nemal byť založený iba na hodnotení školských výsledkov uchádzačov.

Rozhovor - uchádzač môže presvedčiť aj rozhovorom s pracovníkom zamestnávateľa.

Pozorovanie – odporúča sa zadať v rámci výberového konania uchádzačom tímovú úlohu a sledovať jej plnenie. Zamestnávateľ tak získa veľmi dôležité informácie, ktoré majú vplyv na kvalitu absolventa odborného vzdelávania najmä v oblasti kľúčových kompetencií absolventa školy.

Vybranému uchádzačovi zamestnávateľ vydá potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania. Potvrdenie obsahuje:

- a) identifikačné údaje zamestnávateľa,
- b) meno, priezvisko a dátum narodenia uchádzača,
- c) identifikačné údaje strednej odbornej školy, s ktorou má zamestnávateľ uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní,
- d) záväzok zamestnávateľa pripraviť uchádzača na výkon povolania v systéme duálneho vzdelávania po jeho prijatí na strednú odbornú školu, s ktorou má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Potvrdenie uchádzač priloží k prihláške na strednú školu podľa školského zákona.

Po ukončení prijímacieho konania stredná odborná škola doručí zamestnávateľovi, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, zoznam prijatých a zapísaných žiakov, ktorí priložili k prihláške na vzdelávanie potvrdenie o odbornom vzdelávaní v systéme duálneho vzdelávania.

Zamestnávateľ písomne vyzve nepľnoletého žiaka a jeho zákonného zástupcu žiaka alebo plnoletého žiaka na uzatvorenie učebnej zmluvy. Zamestnávateľ v písomnej výzve uvedie miesto a čas prerokovania náležitostí učebnej zmluvy a podmienok uskutočňovania praktického vyučovania.

Prijímanie žiakov na štúdium v systéme duálneho vzdelávania

Prijímanie žiakov na štúdium v strednej odbornej škole upravuje školský zákon a zákon o odbornom vzdelávaní.

Prijímanie žiakov na štúdium v systéme duálneho vzdelávania je dlhodobý proces, ktorý začína samotnou analýzou požiadaviek trhu práce, oboznámením sa s potrebami zamestnávateľov v oblasti pôsobenia školy, spracovaním návrhu na počet tried a počet žiakov 1. ročníka v členení podľa odborov štúdia, stupňov vzdelania a podľa formy štúdia a pokračuje rokovaniami so zamestnávateľmi, zriaďovateľom, základnými školami, pedagogickou radou školy a radou školy a následne pokračuje propagáciou systému duálneho vzdelávania, náborom žiakov základných škôl v spolupráci so zamestnávateľom, prípravou a realizáciou samotného prijímacieho konania a končí uvedením žiakov na praktické vyučovanie u zamestnávateľa, ktorý so žiakom uzatvoril učebnú zmluvu.

Žiak je prijímaný na štúdium v strednej odbornej škole v rámci prijímacieho konania. Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy určí formu prijímacej skúšky, jej obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej škole. Určí jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania. Podmienky prijímacieho konania žiakov, ktorí sa budú pripravovať v duálnom vzdelávaní dohodne riaditeľ školy so zamestnávateľom.

Duálne vzdelávanie - príležitosť pre všetkých.

Prijímacie konanie sa uskutočňuje samostatne vo vzťahu k uchádzačom, ktorým bude poskytovať praktické vyučovanie zamestnávateľ systémom duálneho vzdelávania a ktorí predložili v škole potvrdenie od zamestnávateľa a samostatne vo vzťahu k uchádzačom, ktorí sa nebudú pripravovať na povolanie na základe učebnej zmluvy so zamestnávateľom.

Zamestnávateľ môže uzatvoriť učebnú zmluvu iba so žiakom, ktorému vydal pred prijímacím konaním v škole potvrdenie o tom, že mu zabezpečí prípravu na povolanie v systéme duálneho vzdelávania, ktorý bol prijatý na štúdium na základe výsledkov prijímacieho konania a ktorý sa zapísal na štúdium prostredníctvom zápisného lístka na štúdium.

Kde nájdete informácie o ponuke duálneho vzdelávania?

Informácie o systéme duálneho vzdelávania, manuál pre zamestnávateľa, školu a zriaďovateľa školy pre systém duálneho vzdelávania, **ponuky zamestnávateľov na učebné miesta pre duálne vzdelávanie** nájdete na webovom sídle www.potrebyovp.sk.

Bližšie informácie o systéme duálneho vzdelávania nájdete na webovom sídle národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania www.rsovs.sk. Tu nájdete aj manuál pre systém duálneho vzdelávania.

Informácie k duálnemu vzdelávaniu ako aj informácie pre zamestnávateľov, ktorí majú záujem o vstup do duálneho vzdelávania, spolu so vzormi dokumentácie pre overovanie spôsobilosti zamestnávateľa pre poskytovanie praktického vyučovania nájdete na webových sídlach stavovských a profesijných organizácií:

Slovenská obchodná a priemyselná komora www.sopk.sk.

Republiková únia zamestnávateľov www.ruzsr.sk.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR www.azsz.sk.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora www.sppk.sk.

Slovenská živnostenská komora www.szsk.sk.

Slovenská banská komora www.banskakomora.sk.

Slovenská lesnícka komora www.slsk.sk.

Na webových sídlach stavovských a profesijných organizácií nájdete aj zoznam pracovísk praktického vyučovania, ktoré boli certifikované pre poskytovanie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania.

SYSTÉM DUÁLNEHO VZDELÁVANIA

Informácia pre výchovných poradcov a rodičov žiakov základných škôl.

Vydané v spolupráci s Radou zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania.

Bratislava, február 2016